

4. DE CNAVt-EXAMENS

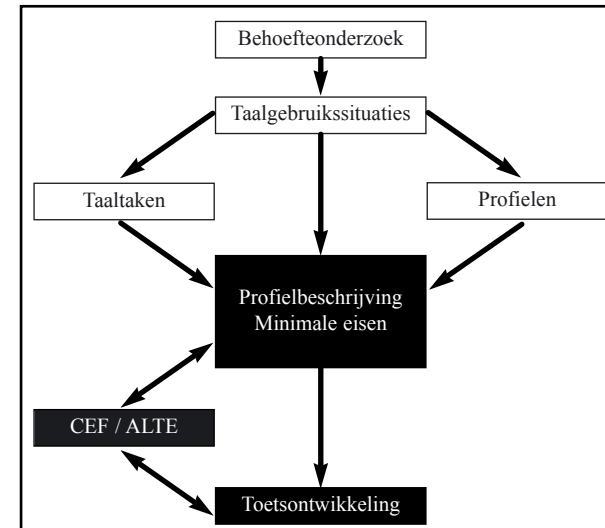
4.1. Hoe gaan we van profielen naar examens?

Elk jaar begint in oktober de ontwikkeling van nieuwe examens. Voor elk profielexamen vormt de profielbeschrijving het uitgangspunt. Het centrale element van de profielbeschrijving zijn de taalvaardigheidseisen. Die geven aan wat een kandidaat minimaal moet kunnen.

Bij de ontwikkeling van de examens wordt erop toegezien dat de toetstaken zo goed mogelijk de taalvaardigheidseisen dekken. Door rekening te houden met de verschillende parameters die in de profielbeschrijving worden gebruikt (taaltaak, verwerkingsniveau, tekstkenmerken,...), kan de moeilijkheidsgraad van de examens zoveel mogelijk onder controle worden gehouden.

Functionaliteit en context zijn twee belangrijke concepten in de CNaVT-examens. Dit is duidelijk zichtbaar in de profielbeschrijvingen. Om ze nog verder vorm te geven grijpt het CNaVT-team ook terug naar de taalgebruikssituaties die via het behoefteonderzoek werden geïnventariseerd. Op die manier worden taalgebruikssituaties als referentiepunt gebruikt bij de jaarlijkse ontwikkeling van de examens. Door hiermee rekening te houden, worden inhoudsvoor toetstaken gekozen die aansluiten bij het desbetreffende profiel.

Het hechte verband tussen de profielbeschrijving, de taalgebruikssituaties en de jaarlijkse ontwikkeling van examens verhoogt de inhoudsvaliditeit van de examens.

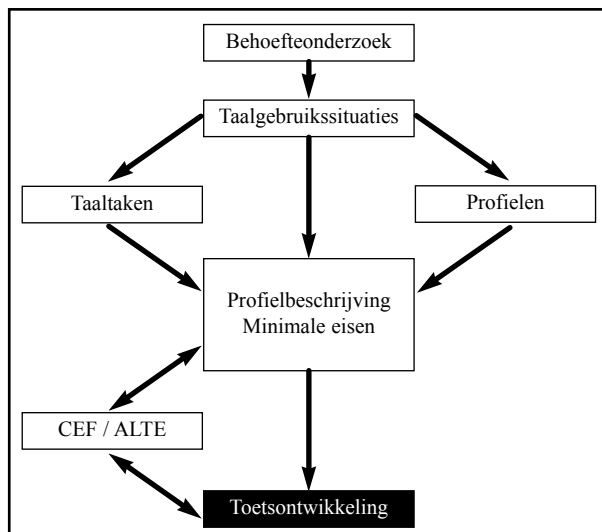

4.2. Hoe zien de CNaVT-examens eruit?

Per profiel is er één examen. Een examen bestaat uit verschillende onderdelen, maar die kunnen niet afzonderlijk worden afgelegd. Het is immers de bedoeling dat kandidaten via één examen kunnen aantonen dat zij aan alle taalvaardigheidseisen voldoen die binnen een bepaald domein gesteld worden. De verdeling in onderdelen binnen één examen is er om praktische redenen.

Zo worden in het auditieve deel (A) alle opgaven waarvoor een luisterfragment nodig is, bijeengebracht. Het schriftelijke deel (B) omvat alle opgaven waarvoor kandidaten alleen hoeven te lezen en te schrijven, zodat dat deel ook groepsgewijs kan worden afgenomen. In het mondelinge deel (C) tenslotte komen de examentaken aan bod waarbij de kandidaat moet spreken. Dit gedeelte kan om praktische redenen alleen individueel worden afgelegd.

Op de volgende bladzijden wordt voor elk examenonderdeel een voorbeeld van een authentieke examentaak gegeven. Bij deze voorbeelden worden telkens enkele opvallende kenmerken aangegeven die illustreren hoe de examens beantwoorden aan het functionele uitgangspunt (zie hoofdstuk 2).

voorbeeld 1: een taak uit deel A

▪ Een examentaak gaat uit van een concrete, realistische context die past in het profiel. In het voorbeeld 1 gaat het om het volgen van een presentatie in de bedrijfswereld (PPT).

▪ Wat een kandidaat moet doen voor de examentaak, sluit aan bij wat mensen in de realiteit met taal moeten kunnen doen. Op deze wijze wordt zo **'direct'** mogelijk getoetst.

Het uitgangspunt voor de examenontwikkeling is altijd de profielbeschrijving. Deze bevat bijvoorbeeld de volgende taalvaardigheidseisen: "De taalgebruiker kan op beoordelend niveau informatie, argumenten en conclusies vergelijken, bijvoorbeeld tijdens presentaties," en "De taalgebruiker kan op structurerend niveau informatie, argumenten, conclusies, vragen en instructies weergeven in teksten als formuleren, zakelijke brieven, interne nota's, interne verslagen, memo's of boodschappen en sollicitatiebrieven." Deze eisen worden in dit voorbeeld zo direct mogelijk geoperationaliseerd. De kandidaat moet een presentatie beluisteren aan de hand van bepaalde aandachtspunten, en er een intern verslag over schrijven.

- U werkt in uw land voor een grote internationale educatieve uitgeverij. U werkt er op de afdeling 'marketing'. U bent geïnteresseerd in de organisatie van andere uitgeverijen.
- Tijdens een werkbezoek in Nederland gaat u naar een bedrijfspresentatie van de educatieve uitgeverij Educalect. U schrijft een e-mail naar uw Nederlandstalige collega waarin u verslag doet van deze presentatie.
-
- - U luistert naar de bedrijfspresentatie.
- - U hoort de tekst **één keer** in zijn geheel.
- - U mag tijdens het luisteren aantekeningen maken.
- - U schrijft de e-mail in het kader op pagina 2.
- - De e-mail bestaat uit minimaal 200 woorden.
- - U schrijft over de volgende punten:
 - - de verschillen tussen de organisatiestructuur van uw bedrijf en dat van Educalect
 - - minimaal drie typische kenmerken van Educalect, waarmee het zich onderscheidt van andere uitgeverijen
- - U maakt gebruik van onderstaande organisatiestructuur. Die stelt de organisatie van uw bedrijf voor.
-

▪ In de profielbeschrijving staan tevens de kenmerken van de teksten die beluisterd en geschreven moeten worden. Hiermee wordt in de examentaak (hier: een lang en authentiek luisterfragment) en bij de beoordeling (hier: de eisen die aan het verslag worden gesteld) rekening gehouden.

voorbeeld 2: een taak uit deel B

U krijgt een e-mail van uw vriend Frans.

20 minuten

- Lees de brief.
- Lees de cultuuragenda in de krant.
- Kies een activiteit uit de cultuuragenda
- Schrijf een e-mail terug aan Frans. Zie pagina 4.
- Vertel welke activiteit u gekozen hebt en waarom.

Hoi !

Hoe gaat het ermee ? Met mij gaat alles prima. Ik heb nieuw werk gevonden; ik werk nu als docent Engels op een middelbare school. Het is erg leuk, maar wel vermoeiend. Vaak ben ik in het weekend erg moe, of moet ik lessen voorbereiden. Maar dit weekend is het rustiger. We hebben volgende week vakantie, dus heb ik zondagmiddag tijd om iets leuks te doen.

Heb jij ook tijd en zin om samen met mij iets te ondernemen? Ik weet niet wat we precies kunnen doen, maar misschien kun jij even in de krant kijken. Op de radio heb ik iets gehoord over een toneelstuk waarin vier mannen samen op reis gaan en dan ontstaan er conflicten. Dat leek mij erg interessant, misschien kunnen we daar naartoe gaan. Als dat niet gaat, moet je zelf maar iets uitkiezen. Ik heb op dit moment niet zo heel veel geld; dus ik wil niet meer dan 15 euro uitgeven. Maar voor dat geld moeten we toch wel iets leuks kunnen vinden, hè?

Ik kan pas afspreken vanaf 12.00 uur, want op zondagochtend moet ik altijd voetballen. Zondagavond heb ik een familie-etentje, maar ik hoef pas om 20.00 uur bij mijn oom en tante te zijn.

Het maakt mij niet zoveel uit wat we gaan doen. Kies jij maar een activiteit uit. Wil je me nog wel even laten weten wat de activiteit inhoudt, hoeveel het kost, waar het is en hoe laat het begint? Je kunt me gewoon thuis mailen op Frans@mail.com. Ik hoop gauw iets van je te horen !

Groetjes,
Frans.

- Om in een reële situatie te functioneren, zal men meestal verschillende vaardigheden en kenniselementen tegelijk moeten inzetten. Wanneer ook in een examentask verschillende taalvaardigheden tegelijk gemeten worden, wordt van **'geïntegreerd' toetsen** gesproken. In voorbeeld 2 moet de kandidaat een e-mail en een cultuuragenda lezen, en zelf een antwoord-mail schrijven. De kandidaat moet dus zowel lezen als schrijven, en zal tegelijk zijn kennis van grammatica, spelling en woordenschat moeten inzetten. De verschillende vaardigheden worden in de profielbeschrijving om praktische redenen apart beschreven. Het al dan niet samen voorkomen ervan in één examentask wordt bepaald door de taalgebruikssituaties die van belang zijn voor het profiel.

voorbeeld 3: een taak uit deel C

Instructies voor de kandidaat

-
- U zit in uw eigen land in de bus. Er komt iemand naast u zitten (= de examiner). Zij/hij leest een Nederlandse krant.
-
-
- - Voer een gesprek met deze persoon.
- - Begin het gesprek met: "Hallo mevrouw/meneer, komt u uit Nederland?"
- - U wilt minstens het volgende weten:
 - - waar in Nederland de persoon woont;
 - - waarom zij/hij in uw land is;
 - - hoe lang zij/hij blijft;
 - - of zij/hij werkt of studeert.
- - U hebt 1 minuut de tijd om u voor te bereiden.
- - Het gesprek duurt 2 minuten.
-

Instructies voor de examiner

- U speelt een toerist in de bus in het land van de kandidaat.
- U leest een Nederlandstalige krant, want u bent afkomstig uit Amsterdam, Nederland.
- U bent voor drie weken op vakantie in het land van de kandidaat.
- De kandidaat begint een gesprek met u.
- De kandidaat begint het gesprek met: "Hallo mevrouw/meneer, komt u uit Nederland?"
- U geeft antwoord: "Ja, inderdaad. Spreekt u ook Nederlands?"
- U geeft vervolgens antwoord op de vragen van de kandidaat.
- De kandidaat stelt vragen over:
 - waar u in Nederland woont;
 - waarom u in zijn/haar land bent;
 - hoe lang u blijft;
 - of u werkt/studeert.
- U mag uw antwoorden verzinnen.
- U vraagt aan de kandidaat:
 - hoe het komt dat zij/hij Nederlands spreekt;
 - waarom zij/hij Nederlands heeft geleerd;
 - of zijn/haar familie ook Nederlands spreekt;
 - of zij/hij studeert of werkt en wat haar/zijn beroep/studierichting is;
 - of zij/hij al eens in Nederland is geweest of van plan is om er ooit heen te gaan.
- U beëindigt na 2 minuten het gesprek met: "Oh, dit is mijn halte. Ik moet er hier uit. Het was leuk met u kennis te maken. Misschien tot ziens in Nederland!"
LET OP! Het is de bedoeling dat de kandidaat zelf zoveel mogelijk aan het woord is.

▪ Het is belangrijk dat de examens van het CNaVT **betrouwbaar en objectief** zijn. Dit wordt onder andere bevorderd door het geven van duidelijke instructies, zowel aan de kandidaten als aan de examiner.

De kandidaten moeten precies weten wat van hen verwacht wordt. In voorbeeld 3 wordt aangegeven hoe het gesprek zal beginnen, wat minimaal aan bod moet komen, en hoeveel tijd er is voorzien.

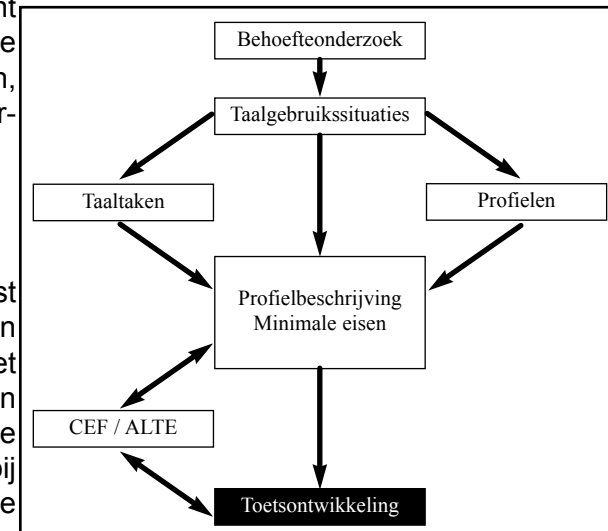
De rol van de examiner wordt zo precies mogelijk omschreven om ervoor te zorgen dat de kandidaten gelijk worden behandeld.

Toch wil het CNaVT-team (wegens het belang van realistisch en natuurlijk taalgebruik) bij de uitvoering van de taken de vrijheid niet te veel beperken.

4.3. Hoe worden de CNaVT-examens beoordeeld?

De beoordeling van de examens moet zo objectief en consequent mogelijk gebeuren, zodat de examenresultaten betrouwbare informatie over de vaardigheid van de kandidaten opleveren. De resultaten mogen, met andere woorden, niet afhankelijk zijn van het toeval of van de beoordelaar.

Wanneer uitsluitend receptieve vaardigheden (luisteren en lezen) getoetst worden zonder dat de kandidaat ook productieve vaardigheden (spreken en schrijven) moet gebruiken, zal de toetsvorm vaak **gesloten** zijn. Het antwoord van een kandidaat is goed of fout. De beoordeling gebeurt aan de hand van een gesloten, objectief beoordelingsmodel waarin de goede antwoorden duidelijk staan omschreven. De beoordelaar heeft hierbij dus geen oordeel te vormen en er kunnen geen verschillen in interpretatie tussen beoordelaars optreden.

Examentaken die productieve, geïntegreerde vaardigheden toetsen, zijn vaak open toetsvormen. Men verwacht van de kandidaten dat ze iets produceren: men vraagt de kandidaten om een brief te schrijven, om een gesprek te voeren.

Beoordelingsmodellen bij open toetsvormen worden **subjectief** genoemd omdat beoordelaars onderling in hun oordeel kunnen verschillen. Zij moeten het product interpreteren en inschatten in hoeverre het product aan de voorgeschreven criteria van het beoordelingsmodel voldoet. Er bestaat immers geen uniek juist antwoord: de te produceren tekst wordt weliswaar in een bepaalde richting gestuurd, maar kan toch uiteenlopende (goede) vormen en inhoud bevatten.

Bij open toetsvormen is het zaak ervoor te zorgen dat de beoordeling zo objectief en consequent mogelijk verloopt: alle producten moeten op dezelfde manier beoordeeld worden. Subjectiviteit en toevallige factoren moeten zoveel mogelijk worden uitgesloten.

Om dit te bewerkstelligen voor de centrale certificaatsexamens kiest het CNaVT-team voor (1) **gedetailleerde beoordelingsmodellen**, (2) een **training van de beoordelaars** en ten slotte (3) een **dubbel beoordelingssysteem**.

1. Per examentaak wordt een beoordelingsmodel opgesteld met de criteria aan de hand waarvan het product moet worden beoordeeld. Elk criterium wordt gedetailleerd en nauwkeurig omschreven met betrekking tot de talige eisen waaraan het product moet voldoen. Op basis hiervan geeft de beoordelaar een positieve of een negatieve score voor elk criterium. Het product wordt dus niet globaal beoordeeld, maar volgens een aantal verschillende beoordelingscriteria zoals communicatief doel, begrip, initiatief, grammatica, spelling, woordenschat en structuur. De criteria worden omschreven in overeenstemming met de tekstkenmerken die in de profielbeschrijving zijn opgenomen.
2. Beoordelaars krijgen een training in het zo objectief en consequent mogelijk beoordelen aan de hand van de modellen. Tijdens een dergelijke training wordt via voorbeeldproducten het beoordelen ingeoefend en wordt de werkwijze van de beoordelaars op elkaar afgestemd.
De beoordelingsmodellen en de beoordelaars worden ook onderzocht op beoordelingsbetrouwbaarheid via psychometrische analyses.
3. Ten slotte worden 'twijfelgevallen' dubbel beoordeeld. Wanneer een beoordelaar bij het evalueren van een bepaald product toch nog onzeker is, wordt een tweede beoordelaar gevraagd om scores toe te kennen. Wanneer de scores van de twee beoordelaars uiteenlopen, moet overleg leiden tot het toekennen van eenzelfde score.

Hoe ziet een open beoordelingsmodel eruit?

Voorbeeld: een taak uit het schriftelijke gedeelte van het examen voor het Profiel Maatschappelijke Taalvaardigheid
Een e-mail aan Frans (zie voorbeeld 2 uit paragraaf 4.2)

1. INHOUD

communicatief doel 1 De kandidaat kiest een activiteit die op zondagmiddag tussen 12.00u en 20.00u plaatsvindt en die maximaal 15 euro kost: Een komedie met 6 vrouwen, De tweeling, Titanic of Requiem van Verdi.	1
De kandidaat kiest een activiteit die niet op zondagmiddag tussen 12.00u en 20.00u plaatsvindt en/of die meer dan 15 euro kost.	0
communicatief doel 2 De kandidaat slaagt erin om in zijn e-mail duidelijk te maken waarom hij een bepaalde activiteit heeft gekozen (wegens bijvoorbeeld tijdstip, kosten, inhoudelijke redenen).	1
De kandidaat slaagt er in zijn e-mail niet in om duidelijk te maken waarom hij een bepaalde activiteit heeft gekozen.	0

2. WOORDENSCHAT

De kandidaat beschikt over ruim voldoende woordenschat om in de e-mail duidelijk te kunnen verwoorden welke activiteit hij gekozen heeft en waarom. De kandidaat zal moeilijke woorden nog proberen te ontwijken of te omschrijven. Woordenschatfouten kunnen nog af en toe voorkomen. Maar wat de kandidaat wil zeggen, is duidelijk.	1
De kandidaat beschikt over net genoeg woordenschat om in de e-mail basisinformatie te kunnen geven over welke activiteit er is gekozen en waarom. De kandidaat gebruikt nog veel standaardwoorden en -uitdrukkingen. Woordenschatfouten (gebruik van woorden in eigen taal, onbestaande of onverstaanbare woorden, foute woordkeuze) komen nog frequent voor, zodat sommige passages onduidelijk kunnen zijn.	0

3. GRAMMATICA

De kandidaat vertoont een redelijk accurate grammaticale beheersing in de hele e-mail. Eenvoudige grammaticale structuren (woordvolgorde in hoofdzinnen, de vervoeging van hoogfrequente werkwoorden) worden overwegend goed toegepast. Kleinere grammaticale foutjes (verkeerde lidwoorden, vervoeging onregelmatige werkwoorden) kunnen nog geregeld voorkomen, maar wat de kandidaat wil zeggen, is duidelijk.	1
De kandidaat past alleen eenvoudige grammaticale structuren correct toe (woordvolgorde in hoofdzinnen, de vervoeging van hoogfrequente werkwoorden). Door de hele e-mail komen er echter systematisch foutjes voor tegen allerlei andere grammaticale regels. Desondanks is het duidelijk wat de kandidaat wil zeggen.	0

4. SPELLING

De kandidaat past de spellingsregels accuraat genoeg toe om een e-mail te produceren die voor het grootste deel zonder veel moeite te volgen is. Spellingsfouten komen voor, vooral bij minder frequente woorden, maar wat de kandidaat wil zeggen, is meestal duidelijk.	1
De kandidaat wijkt nog geregeld en systematisch af van de standaardspelling. De spelling gaat soms ten koste van de begripelijkheid.	0